

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: BESS
Sagsbeh.: DEPALOP
Koordineret med:
Sagsnr.: 2103009
Dok. nr.: 1597863
Dato: 02-02-2021

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tirsdag den 9. februar 2021 kl. 14:00 – 15:00, Sundheds- og Ældreudvalget

Samråd AÅ, BA & BB om test for covid-19 på spildevand

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Anni Matthiesen (V) og Martin Geertsen (V).

Samrådsspørgsmål AÅ:

”Vil ministeren redegøre for sin holdning til anvendelse af smitteopsporing via spildevand i forlængelse af omtalen i Berlingske den 12/1-21 (Politikere om ubrugt våben mod corona: ”Vi skal tage alle midler i brug”) og artiklen i Nordjyske 13/1-21 (Enestående testresultater i Hjørring: Antallet af coronasmittede er målt i spildevandet – før de blev syge)?”

Samrådsspørgsmål BA:

”Vil ministeren redegøre for, hvornår ministeren blev bekendt med metoden for smitteopsporing via spildevand, og hvad der er årsagen til, at regeringen ikke lig andre lande - herunder i Storbritannien - vælger at smitteopspore via spildevandsprøver? Der henvises til artikel i Berlingske 10/1-21: ”I udlandet har man længe coronatestet spildevandet – Danmark afviser metoden”.”

Samrådsspørgsmål BB:

”Mener ministeren ikke, at det er afgørende, at Danmark tager spildevandsopsporing i brug hurtigst muligt som et værktøj til at sikre, at færrest danskere bliver smittet med den nye variant - B117?”

Tak for spørgsmålene.

Jeg starter med at svare på spørgsmålet, der handler om, hvornår jeg blev kendt med metoden. Herefter vil jeg oplyse om regeringens holdning til test for covid-19 på spildevand, og om jeg mener, at spildevandsopsporing skal tages i brug som et nyt muligt værktøj i vores pandemihåndtering.

[Hvornår ministeren blev kendt med metoden?]

Lad mig indlede med, hvornår jeg blev bekendt med metoden.

Her må jeg minde om, at mange af de metoder for systematisk test og smitteopsporing, som vi har i dag, er løbende blevet identificeret og udbygget i løbet af det sidste år. Det gælder for eksempel den store kapacitet af PCR-test, der har gjort Danmark til et af de førende lande i verden ift. test. Og det gælder ift. brugen af antigen test og smitteopsporing.

Når det kommer til spildevandstest fik jeg den 21. august 2020 en henvendelse vedrørende et virksomhedsbesøg hos Eurofins Miljø, der arbejder med testmetoden, der kan spore covid-19 smittens udbredelse via spildevand – også før de smittede eventuelt udviser symptomer.

På den baggrund indhentede jeg en faglig vurdering af spildevandsmetoden fra Statens Serum Institut, som Sundhedsministeriet modtog den 9. september 2020.

Af vurderingen fremgik, at spildevandstest kan påvise tilstedeværelse af covid-19 i samfundet, men kvaliteten af analyserne afhænger meget af den valgte metode.

Statens Serum Institut oplyste yderligere, at de ikke anså spildevandstest for værende et væsentligt supplement i den daværende situation, hvor der var høj og spredt incidens af smitte i samfundet. Men at metoden kunne blive relevant, når incidensen faldt.

Samlet set kunne det konkluderes på baggrund af Statens Serum Instituts faglige vurdering i september, at der på daværende tidspunkt ikke var grundlag for at ibrugtage spildevandstestmetoden i den danske overvågning af covid-19.

Statens Serum Institut oplyste yderligere, at DTU har stor ekspertise inden for spildevandstest for covid-19 og foretager spildevandstest i projektøjemed.

[SSIs revurdering i oktober 2020]

Den 5. oktober 2020 bragte Politiken en artikel om, at man i Stockholm anvendte analyser af spildevand til at anslå udbredelse af covid-19.

I den forbindelse bad jeg Statens Serum Institut genoverveje deres vurdering af ikke at anvende spildevandstest som en del af overvågningen i Danmark.

Statens Serum Institut oplyste, at de ikke havde noget nyt at tilføje til deres tidligere faglige vurdering af spildevandstestens potentiale. De fastholdt, at i lyset af det antal daglige test, der blev foretaget i Danmark, var det ikke aktuelt at anvende spildevandstest i overvågningen. Aktuelt har vi sammenlignet med mange andre lande en veludbygget testkapacitet, hvorfor spildevandsovervågning hidtil ikke har været et lige så oplagt redskab.

Statens Serum Institut oplyste den 22. oktober 2020 i en uddybning af deres tidligere vurdering af spildvandsmetoden, at de løbende overvåger markedet for covid-19 diagnostiske løsninger, herunder spildevandstest, med henblik på at vurdere, om nye løsninger kan supplere den eksisterende diagnostik i TestCenter Danmark.

Statens Serum Institut oplyser yderligere, at de gerne varetager samfundsopgaven med at overvåge forekomsten af covid-19 på spildevand, når vi igen får lav forekomst af covid-19 i samfundet, for eksempel efter indførelse af vaccinen, og ikke længere tester bredt blandt ikke-indlagte personer.

[Kontakt til DTU i oktober 2020]

Den 28. oktober 2020 henvendte ministeriet sig til DTU, for at høre nærmere om deres forskningsprojekt vedrørende test for covid-19 på spildevand.

DTU oplyste den 29. oktober 2020 i et notat, at der blev arbejdet intensivt på at optimere metoderne, primært med at forbedre følsomheden. De oplyste yderligere, at et antal lande havde valgt at tilføje spildevandsundersøgelser som et supplement til den kliniske overvågning af mennesker.

DTU konkluderede, at spildevandsovervågning ikke ville påvise mere end det, som man allerede vidste i forhold til covid-19 med den daværende testintensitet i Danmark, men at det kunne være et supplement og en ekstra sikkerhed.

De oplyste yderligere, at hvis den humane test-intensitet blev sænket, eller hvis der var områder eller populationer, som ikke blev dækket tilstrækkeligt i testindsatsen, ville dette kunne ændre konklusionen.

Den 13 januar 2021 henvendte DTU sig til Sundhedsministeriet og oplyste, at sensitiviteten for spildevandsmetoden fortsat er lavere, end den man har med den nuværende meget intensive humane screening. Men at DTU meget gerne hjælper, hvis der skulle være behov for at opsætte en mere løbende overvågning, af hele populationer eller specifikt mod plejehjem, hospitaler eller lignende i en mere post-epidemi situation.

[Den nuværende situation vedr. test for covid-19 på spildevand]

I forlængelse af situationens udvikling herunder vaccineudrulningen har Sundhedsministeriet i januar 2021 endnu engang bedt Statens Serum Institut revurdere deres tidligere faglige anbefalinger.

Statens Serum Instituts aktuelle vurdering er, at test for covid-19 via spildevand kan være relevant i en situation, hvor man kun har kendskab til få smittede personer i et samfund. Det kan være, hvis man ikke tester bredt, eller fordi der reelt kun er få eller ingen tilfælde af covid-19 i samfundet. Ligeledes kan spildevandsovervågning fra specifikke bygninger, der er særligt udsatte for covid-19 udbrud, som eksempelvis plejehjem, være et relevant redskab.

Aktuelt har vi i Danmark en god og veludbygget testkapacitet med mulighed for at teste bredt i befolkningen som helhed. Samtidig tester vi også mere intensivt i udvalgte grupper, eksempelvis plejehjemsbeboere- og ansatte. Derfor har spildevandsovervågning hidtil ikke har været et lige så oplagt redskab i Danmark, som det er i andre lande.

[Regeringens holdning til test for covid-19 på spildevand]

Jeg vil nu runde af med at uddybe regeringens holdning til test for covid-19 på spildevand.

Testning er, og har længe været, en helt central del af indsatsen mod covid-19 i Danmark. Vi kan i dag foretage omkring 150.000 PCR-tests dagligt. Hertil kommer antigenest, hvor der lige nu arbejdes på at skabe en kapacitet på omkring 100.000 antigenest hver dag. Vi er i Danmark blandt de bedste i verden, når det kommer til covid-19 test, og vi er et af de lande, der tester mest i forhold til indbyggertal.

Vi er fortsat i gang med at udbygge testkapaciteten, og teststrategien opdateres løbende, så vi kan sørge for, at den store testkapacitet anvendes klogt.

Regeringen er klar til at tage alle midler i brug. Derfor holder vi løbende øje med udviklingen inden for blandt andet test og undersøger nye metoder. Denne redegørelse har også vist, hvordan vi løbende har spurgt til nye metoder. Her er test for covid-19 på spildevand en oplagt metode at kigge nærmere på.

Jeg har derfor bedt Statens Serum Institut komme med et konkret oplæg til, hvordan vi kan bruge test på spildevand som redskab til at håndtere pandemien. Jeg forventer at modtage oplægget allerede i denne uge, hvorefter det skal nærmere afsøges i forhold til økonomien og, hvornår det kan eksekveres og bliver relevant i forhold til de sundhedsfaglige vurderinger.

Jeg forventer, at vi indenfor en overskuelig fremtid kan anvende test på spildevandet i Danmark, afhængig af smittens udbredelse mm., men det skal gøres klogt. Vi vil eksempelvis kunne overvåge specifikke områder, hvor der ikke er så stor tilslutning til test. Det skal nærmere defineres, hvilke områder, bygninger eller komplekser det vil give mening at overvåge.

Regeringen er som sagt klar til at tage alle redskaber i brug i kampen mod covid-19. Derfor ser jeg frem til at arbejde videre med Statens Serum Instituts oplæg til, hvordan spildevandsovervågning kan anvendes som metode i Danmark, og hvornår det kan ske.

Tak for ordet.